

MÖRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politični i
kulturni tjednik.

MURAVIDÉK

Gazd. i politički és
kulturni hetilap.

Lét. III. Évf.

Márkisevci, 1924. november 12.

Broj 42. Szám.

Volilna borba.

Nê dugo szmo na tom mészti nasega lizsta opiszali, ka je vöpöt z te dugo trpécse vládne krize szamo edna mogôcse i tő odloesitev národa, ki obednim delazmo'zen parlament sztvori, nôve volitvi. Tüdi szmo opiszali tő, ka nájvecs vövidênnya za vodjenyê volitev, tő je za volilno vládo radikáli májo v prvoj vszti, ki ideja je obsztoj velke i mocsne Jugoszlavije, i zavolo steroga rávno tüdi dinasztija szí prinyê nájde zaszlambo. Zavolo toga szo podréparje okóli „Novine” sze jáko szlinili na nász i szo M. Krajino za la'zljivo zapecsatili. Ka do pa zdaj pravli, od krme puni jészal vkraj szpádnye ni klerikálci, gda sze je tá nasa trdítev notri poszvedocsila. Zato právimo, drúgomi tüdi nameszti niháti kaj isztina i nê szamo vu szvojoj krívoj pöti zaszepleno odúrjavati.

Ergo sze je szamódszêbe razmeta nasa trdítev z faktumom dokázala, krao je v nacionálni blok vlo'zo szvoje zavüpanye, ki naj razpüsztí parlament, razpise i vodi volitve. Sztém sze je 'ze tüdi zacséla volilna borba, partáje sze zacsnejo mocsno gíbatí. Delo za zmágo, za kémvecs mandátov je zacsétek vzélő. Ali csida bôde zmága, národ v koga, v stero partájo vlo'zi szvoje zavüpanye, tő prepüsztímo szkrivnoszti prisesztnoszti. Februára 8. bôde nam pokázao v-koga vlo'zi (námre — vecs kak gvüsno — té dén bôdo volitvi).

Tá volilna borba de pa prevecs veliki rázlocsek od doszedásnyi borb. Tákse borbe, kak sze tá ká'ze, je mogôcse národ escse nê do'zivo. Z vszo skerjöv sze bôde delalo, obecsávalo lëpo, dobro tak od edne, kak od drúge partáje, najzmága szamo nyéna bôde. Csi pa z-lëpim i dobrim nede slo, de sze probalo z-hüdim. Vövidênnye za to zádnyo skér doszta okolnoszti trdí. I mogôcse, ki de jo núcati probao, tisztoga szekera sze bôde notri sztrla.

Nemo gúcsali od drúgi krajín, nego szamo od nase voszkése domovine, od Prêkmurja, steroga národa pszichologia je prednami dobro poznána. Obsztlívoszti mogôcse nieden národ nema tákse kak rávno nas.

Vesz teror, kí bi sze vu volilne námene núcati probao prinasz v Prêkmurji, bôde na volitev dén plácsani nazáj, i tő z obilnim 'zajom. Prêkmurszki národ, kí je dobrôte doszêmao escse ni od edne partáje nê v'zívao, kí pa je naszpröti tomi z doszta neprilik i sztaranya rávno zavolo strankarstva meo tao, je nikak nê povolen trpeti odkecsécs pridôcsi teror i pregánjanye. Csi de tő, kak szí je po nisterni okolnoszti racsunati, naszilsztvo rëszan vpe-lano, de te obsztlívi národ na

vsze zmo'zen i gnáni od mislênnya i znánnya cslovecsi pravíc gotov tüdi i na táksi sztopáj, z sterim nê szamo konsolidácii nego i szamomi szebi vcsini skodo. Zató csi nam je pomirjenyê i konsolidacija, tője povedano, domovina predvsem, iê bojdimo previdni i delajmo kak je réd, brez naszilsztva méno. Lepa rëcs vecs haszni kak pa vsze drúgo. Csi pa prizadeti toga nebôdo vpostüvali, sze poszüh-si vesz odgovornoszt na nyí hrbtaj.

ta össze a szakértöket, amelyen egyhangulag megállapították, hogy a tárgyalásokra még olyan ügyek maradtak vissza, amelyek egymással szoros összefüggésben vannak. Ezért szükséges, hogy a jugoszláv delegáció mindkét szekciójá egyesüljön és egy bizottságot alkosson egy vezetővel, aki a delegáció szakértőivel egy helyen működnek. Perics Ninko dr. ebben az értelemben javaslatot tesz, jesszett elő a külügyminiszterhez és ezzel egyidejűleg állását a kormány rendelkezésére bocsátotta.

Je vsze mogôcse!?

'Zeleznica M. Sobota—Ormož de v krátkom dogotovlena, tak sze' potrdjava. Ka je tő zanász Prekmurce velkoga pomëna, ár je gvüsna resítev z nase dúge vérsztvene zadüsenoszti, tő je brezdvójno, i sze tomi szamo veszeliti moremo. Veszeljé je pa vcsászi nê doszta vrédno, csi taki z növimi bremení hodi.

Námre je oprosena velika obcsina M. Sobota, ka naj narédi nikso szlávnoszt na dén gda prvi vlák jê nôve 'zeleznice v M. Soboto pride. Szezná, ka tő M. Sobota témböle vcsiníti more, ár je szrediscse i glávno meo to — takerkôcs — Prekmurja. Táksi vödávany sze M. Sobota z-ognoti nemre i ne szmê. Dönok nam pa na pamet pride szlávnoszt pri prilíki túbiványa mariborszkoga püspeka, gda sze je szlávnoszti znamenitoszt v politicsno demonstrácii zadüsila, vu steroj szí je szam püspek tüdi nê máli tao vzeo. Tiszte pëneze, stere váras za tákse cile vövr'ze, za stere sze té drúgi mlátijo v-prszí, bi bögse bílő za postenëso razszvetlávno obrnóti; z-steroga bi nikelko lüdi haszek melo, brez vözapóvedí prve gláve várasa.

Pritoj prlíki nam na pamet pride tüdi, ka kak szo szí nohitroma zmiszlili na szlávnoszt. Bo'ze drúgo, ali bi sze zgodíla kaksa nevolá csi bi szí tüdi tak nahitroma zmiszlili plácsati to — za 'zeleznico odvzeto zemlő, stero pôvati nê, ali porcijo ondyé escse izda sztári lasztniki plácsati morejo i stero plácsati de prvlé ali szledi itak trbelo.

Agrárne reforme delo revidérat je príska edna komissija. Trösta k-nyê deli velkoga itak nemamo, ár szo rávno tisztí gg. prísli revidérat, kí szo tisztoga hípa tüdi pôleg bíli, gda sze nájvecs napák godílo. Mogôcse de pa komissija delo vugodno pri preglejüvanyi tisztí zákonov i racsunov, na podlagi steroga bi izkázana mogla bidti tisztá suma pënez, kí bi jo dobíti lasztnik, kak predpiszani del dohódka dobíti mogao . . . ?

Zdrüvitev vecs me . . . v edno obcsino, je austriki sistin, I gda té, escse zdá valáni austriški zákon preminé, do sze te pá delile? Ali morebidti de nas zupan potáksem vszígdar za vecs, kak horvatski notáros, ali szrbszki poglavár, ali boszan-szki bég?

Coolidge — president Amerike.

Té mészec 6-ga szo bilé v zjed. dr'z. amerike volitvi nôvoga presidenta. Pred té volitvi je vesz szvet z velkim inferessernyom glédao i ka je 'ze vnaprê

pricsaküvati bílő, je Coolidge doszedásnyi zacsaszni president z velkov vecsinov zmagao. Z 531 vötoinov je Coolidge 379 glászov dóbo. Coolidge je republikánc.

Radič v Anglijo odsô.

Po imenüvanyi Pašič—Pribičevičove volilne vláde, je Radičov teren i túbivanye nevarno posztalo, zató je pricsakati bílő da odíde v zvünsztvo. Doszêmao szo gucsi različni. Nisterni trdíjo ka je escse v Horvacskom nigdi

szkriti, drúgi pa pravíjo ka je v Sveíci. Nájgvüsnêse je pa, da je odisáo v Anglijo, gde je nájbole zagvüsano nyegvo szlobodno gibanye, i odkéc de tüdi domácse volitvi ravnao lëko.

Ki van nevezve a választási kormány.

A már hosszú idő óta húzódo kormányválság végre megoldást nyert. Korántsem azonban megegyezés alapján, hanem anit ez esetben egyedül várni lehetett, a választási kormány kinevezésével.

BEOGRAD: A radikálistpárt által összeállított miniszteri lista alapján a király aláírta a miniszteri kinevezésekről szóló ukázt. A kormány névsora a következő:

Miniszterelnök: Pasics Nikola.
A miniszterelnök helyettese és tárcanélküli miniszter: Trifkovics Márkó.

Belügy: Maximovics Milán.
Pénzügy: Stojadinovics Milán.
Igazságügy: Luknics Edo.
Közügy: Pribicevics Szvetozár.

Közlekedésügy: Stanics Andor
Erdő-és bányaugy: dr. Zserjav.
Építésügy: Uzunovics Mírko.
Szociálpolitika (ideigl.): dr. Miletics Szlavko.

Földmívelésügy: Miletics Krsta
Vallásügy: Trifunovics Misa.

Agrárügy (ideigl.): Miletics Krsta.

Közegészségügy: Dr. Miletics Szlavkó.

Törvényegységesítő: Gyurics Márkó.

Postaugy: Vukicsevics Velja.

Kereskedelm: Dr. Grizogono.

Hadügy: Trifunovics Dusan.

Az új kormány este feltizkor letette az esküt a király kezébe.

A jugoszláv—magyar tárgyalások.

Egyesül a két jugoszláv delegáció.

A jugoszláv és magyar megbízottak közt Beográdban és Budapesten most folyó gazdasági tárgyalásokról a jugoszláv delegáció a következő közleményt adta ki:

— A Magyarországgal tőrváló delegációból áll, az egyik vezetője Budapesti Popovics Tihomir, a másiké — amely Beográdban működik — dr. Perics Ninko volt miniszter. Miután Perics a magyar delegáció vezetőjével együtt kilenc konvenciót már aláírt, plenáris ülésre hív-

Államforma kérdése.

Mint minden államban, úgy nálunk Jugoszláviában is ez a kérdés ad legtöbbszor okot egy-egy hosszadalmasan húzódó s a népre mindig káros kihatású politikai válságra. Legyen az államforma népfaji autonomia, avagy az új területek föderációs viszonylat alapján lefektetve, vagy pedig az egységes és központi kormányzat elvén s mint ilyen legyen-e demokratikus monarchia vagy pedig len köztársaság, nem egyszer oka, az illető pártok programjához való ragaszkodása révén, hogy más kérdések tetőaláhozását is megakadályozzák.

Jugoszlávia politikai életét ma három főbb pont szerint lehet osztályozni, már mivel e három nézet uralja főbb vonásaiban az egyes számottevőbb pártokat. Ezek szerint egyik rész a már bevezetett centralizáció mellett tart ki, másika a széleskörű autonomia, s a harmadika, amely elég szép számu, a köztársaság hive, még pedig föderacio alapján.

Mi ezuttal egyik mellett sem foglalunk állást, ellenben megjegyezzük, hogy mindenik jó, ha benne a munka úgy folyik ahogy azt a nép érdeke s nem az egyes kormányzó pártok érdeke követeli, s ha a korrupció és bürokracia benne nem ver talajt. Például az angol királyság sokkal jobb mint a francia köztársaság, mert az demokratikus, emez pedig tul militarista. Merjük azonban állítani, hogy minden erőfeszítés a republikános mozgalom elfojtására éppen annyi, mint a halállal vívódo betegnek az injekció,

Pravo SCHICHOVO-milo z znamko „JELEN“

je že 60 let znano kot najboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom

„Schicht“ in na znamko „Jelen“!

életének csak egy pár perccel vagy órával való meghosszabbítása. Az a járvány, mely már a művelt világ összes államain végig haladt és sikert aratott, nem kerülheti ki a még meglévő monarchiákat sem, még ha a műveltségnek nem is azon a fokán állnak mint a többi republikák

alattvalói. Hogy ez már a mérvadó tényezők előtt tudott dolog, bizonyítja a nagy cseh államférfi, Benešnek akciója is, az európai unió érdekében. Tehát kár minden erőszakos halogatásért, evvel csak a nép szenved, jöjjön aminek előbb-utóbb jönni kell, ha a nép eléggé érett rá

program keresztülvitelét.

Seipel kancellár szombaton délellőt írásban is benyújtotta lemondását Hainisch elnöknek, aki megbízta a minisztereket az ügyek további vezetésével. Az a hír terjedt el, hogy az új kormányt Schober rendőrőrnök fogja megalakítani, de politikai körökben azt tartják, hogy a Schober-kombináció nem helytálló, mert döntő tényezők abban bizakodnak, hogy sikerülni fog a vasutasokkal megegyezni és akkor Seipel az egész kormánnyal együtt helyén marad.

Az egyezkedő tárgyalások már szombaton délellőt megindultak a vasutasok szakszervezeteiben.

Megindultak az egyezkedő tárgyalások a sztrájkoló osztrák vasutasokkal.

Seipel írásban is benyújtotta lemondását. — Az élelmiszervonatok zavartalanul közlekednek. — A pártok tanácskozásai.

A vasutassztrájk pontosan péntek éjjélkor megkezdődött az egész ország területén. A központi pártvezetőség minden vasutállomást táviratilag értesített a munkabeszüntetésről, egyben pedig utasította az alkalmazottakat, hogy a legszigorubb fegyelemhez tartassák magukat. A vidéki centrumokban az utasítást mindenütt pontosan követték. Grázban külön szociáldemokrata és külön német nemzeti sztrájkbizottság alakult, amelyek egymástól függetlenül ellenőrzik a munkabeszüntetést.

A szövetségi vasutak vezérigazgatósága megkereste a sztrájkvezetőséget, hogy a szükségforgalmat lebonyolíthassa. A igazgatóság főleg az élelmiszerszállító vonatokat akarja beállítani, amelyekre különben nem is terjed ki a sztrájkparancs. A vasutasok

eddig mindenütt továbbítják ezeket a vonatokat, sőt a szénszállítás is zavartalan. A sztrájkvezetőség arra is hajlandó, hogy munkásvonatokat engedélyezzen, azt már kötelezőleg is kijelentette, hogy lehetővé fogja tenni, hogy a vidéken tartózkodó képviselők visszatérhessenek Bécsbe, a nemzeti tanács ülésére.

A sztrájkoló vasutasok Bécsben a vasutvezérigazgatóság épülete elé őrségeket állítottak, amelyek megakadályozzák, hogy az igazgatóság tisztviselői hivatalaikat végezhessek.

A kormány lemondása, amelyet a minisztertanács tegnap határozott el, közvetlenül azért történt, mert a minisztereknek az volt az álláspontja, hogy a vasutasok által követelt fizetésjavítás meghiusítja a genfi szanálási

Összeütközés Radics-pártiak és orjunások között.

A tengermelléki Novigrádban a Radics-párt hivei bizalmas összejövetelt tartottak. Az orjunások megtámadták a Radics-párti parasztokat, akik a horvát nacionalista ifjak segítségével lefegyverezték a támadókat. Általános verekedés támadt, úgy hogy a csendőrségnek közbe kellett lépnie. Három csendőr szuronysegezve igyekezett megfékezni a verekedőket és két paraszt súlyosan, többen könnyebben megsebesültek. A parasztok és horvát

Illa!

Irla: Rozwadowszky.

II.

Miért nem vallott meg Illa mindent? — Megbocsátott volna neki, ha bevalja a dolgot? — Talán igen! de egész élete, boldogsága meg lett volna mérgezve: és ezt tudta Illa, azért hallgatott. Szánalomból, — szerelemből! De egy nő, mint Illa, csak egyszer tud igazán odaadással szeretni, minden ezenfelül, csalás, hazugság. És mégis ezer és ezer édes emlékek sorakoztak fel előtte. A rejtély mind titokzatosabbá, mind kifürkészhetetlenebbé vált előtte. Hozzá! — Sándor gróf belépett a halottas szobába, intett a virrasztó leánynak, hogy távozzon, és ez elhagyta helyét. Most egy széket vett és a halott ágya elé tévé, — helyet foglalt azon. Mint egy bíró ült a halott elé, — nem mint gyászoló férj. Szívéből eltűnt a fájdalom, csupán pusztá ürrességet, elhagyott unalmas egyedüli létet érzett. — A viaszszertű arc a gyertyafényében úgy tűnt fel, mintha meglevenedett volna. A kisse nyitva álló ajkak, mintha szerelmes szavakat suttoznának, mozogni látszóttak. Az áttetsző szembéjak alól látni vélte a gyönyörű szemek szerelemtől, boldogságtól telt igéző szép tekintetét, amint azok reá függesztetvén. Majd

pedig, mintha a fájdalmat olvasta volna ki azokból, amelyet a halott érzett a vállás pillanatában. Megkezdődött az ítélkezés. — Ki volt az a Gyula? hangzott Sándor gróf szava a halott felé. Egy gazember, akitéged elcsábított? Vagy egy földi isten, amelynek fénye megvakított? Ugy rémlett neki, mintha a halott arcáról egy meggondolt komoly, de mégis mosolygós tekintet nézne reá. Te bolond! vélte hallani. Hát gondolj vissza a saját ifjúságodra. Hát gazember voltál te, avagy földi isten, amikor számtalan bájos fiúbe szerelmes szavakat susogtál és sok más? — Engem a sors kényszerített. Elhagyott voltam, anyátlan árva, atyám egy iszákos, kártyarabja, aki nem sokat foglalkozott velem, bár szeretett. És akkor jött „ő“ szép, fiatal és kedves, egy genie! Oly szépen játszott a hegedűn. A hangok oly gyönyörű lágy-sággal másztak a fülembe, vágyat és szerelmet ébresztve. Gyönyörű szép nyári éjjel volt, a lég jázminbokrok virágának illatával telt, az égen a csillagok miriádjai ragyogtak. Egy méla accord hangzott a holdvilágtól megvilágított, virágos parkon át. Sándornak most úgy rémlett, mintha egy szűzi pir futott volna be a viaszos, alabástrom fehér arcot és hogy a pillák szemérmesen még szorossabracukódtak össze. De hisz ez a szerelem, hangzott egy benső hang és

Sándor gróf a halott fölé hajolt. Igen a legmélyebb, legmagasztosabb és legtisztább szerelem. Mi volna más, ami az élettelen testből feléje áramlana és sympáthyát ébresztene benne, mint a szűzi szerelem, amelyet Illa érzett iránta. Igen! elszállt lelke most is láthatatlannul itt áll és elárasztja avval a szent érzéssel, amit Illa érzett iránta szívéből. Avagy egy bódító álomból való felébredés után érzett megbánás, fájdalom és gyűlölet szólt a csábító iránt a vádolt halott vonásaiból? — Most ismét úgy rémlett Sándornak mintha a halott homlokát bosszusan ráncolta volna össze. —

Oh, de én követni, üldözni fogom őt az egész életen át! Igen üldözöm gyermeked atyját, boldogságunk, megfontóját és meg foglak vérrrel bosszulni. — De hisz a gyermek halott, az utolsó kötelék is szét van tépve. — „Ha ő élne?“ — Hogy is mondta Illa röviddel halála előtt? „Ha ő élne, nem halnék meg nem! de mert anya és gyermeke lelke együvé tartoznak: ha ő élne itt maradtam volna veletek, hogy örömben és buben osztozván: de kell hogy anya és gyermeke közt egy olyan lelki kapocs létezzék, amelyet még a halál sem választhat szét. Ha ő élne itt maradtam volna veletek a kastélyban. De hisz már nem él tiz esztendeje. Így van a levélben, amelyet a gyűlölt férfi maga írt. Minden hiú

le van rombolva, amely a homály birodalmába vezet, ahova te is költöztél drága Illám. Nem található egy új híd? Nem volna új ösvény oda vágható a legkeserűbb fájdalom árán sem? Nem találna új ösvényt a mely a titokzatlanság honába vezet a legégetőbb vágy sem?

Sándor imára kulcsolta össze kezeit és úgy szemlélte a drága, szeretett halottat égő vágygal telt szerelmes pillantással: majd folytatja. A gyűlölet sem? a bosszu amelyet csábító fejére esküdtem? Megragadva a hideg kezeket bensőséggel forrón szorongatá azokat. Igen Gyula fejére! Igen? Eltaláltam? Jól van! majd még feltalálom valaha és valahol.

Most összerendezte, ijedten hajolt a mellék szoba felé, fülelve. Mitha zongora hangokat hallott volna, egy méla accordot. Lábjáhegyen osont az ajtóhoz és azt hirtelen rántással felnyitá. — A hold teljes fényével világította be a kis termet. A zongora nyitva állott, egy kiterített hangjegy volt rajta. . . . Illa használta utoljára a zongorát, és azóta nem is járt e teremben senki sem.

Még mindig ott vibráltak a hangok a fagyos terem fala között: Sándor mereven nézett a zongora előtt lévő üresen álló székre. Hirtelen egy ötlete támadt. Eszébe jutottak feleségének utolsó lázálmai, mikor halála

ifjak tömege ekkor a csendőrökre vetette magát, a három csendőrt lefegyverezte és az orjunásokra támadt.

A csendőrök segítségére újabb tíz csendőr érkezett akik rendet teremtettek és hozzáálltak a verekezés résztvevőinek összefogdosásához. Eddig huszonöt Radics-párti parasztot tartóztattak le, köztük egy asszonyt, egy hetven éves embert, továbbá a parasztpárt helyi szervezetének elnökét és a horvát szokol vezetőjét.

GLÁSZI--HIREK.

— **Lövcom** naznánye. Prëkmurszko lövszko društvo v M. Soboti pozáva szvoje kotrige k rëdnomi lëtnomi gyülesi na dën 29. novembra ob 1 vöri popödnëvi v krcsmo Kemény ex Benko. — Odbor.

— **Lovina** na imányi gr. Szapary v M. Soboti je v nedelo 9. t. m. bila obdržana. Sztreljeno je bilö vszëvküper 231 zävcov i 11 jerëbi.

— **Rájsi** je mrö — kak zaprëti büo. Mihael Schmidlechner püc v Rakicsani je v pijanoszti v dvoriszi g. Ostere-ram v M. Soboti psza sztrëlo, pri sterom je tüdi v nevarnoszt posztavo lüdi, Zavolo toga je strofani büo na szedem dni zápora. Prvlë pa kak bi szpuno té strof, je té meszec 11. rájsi mrö.

— **Vkrádjeni** biciklin. T. m: 6-ga je z dvorisca krcsmára g Benkicsa v M. Soboti vkrádjeni nyegov lászten biciklin v vrëdnoszti 1000 Din. Csinitel je neznáni, približno 18—20 lét sztar decsko, ki sze je, po szlëdi zagotvleno, med Noršince proti Tešanovcom vzeo. Iscsejo ga.

— **Csi** napázimo na deco. Preminöcsega mészeca 22-ga je szvinyé krmila Johana Schreiner v Serdici, koma je znyöv sla nyéna 2 leti sztara hcsi Matilda. Ona je escse nazáj sla po vecs jeszti, v sterom csaszí je deklicska preminöla. Mati miszlivsi da

je k deci sla, sze në brigala za dete. Za máli csasz pa ide Johana Lapusa, szöszi da po vodö v k hi'zi bližányo mlako gdë je málo Matildo znák ležecso v mlaki mrtvo najsla. Pomöcsi je 'ze ne biö, vecs szo jo 'ze pokopali. Mati je zavolo nepazlivoszti naznanyena k szodniji.

— **Radicsa** aretirati scsëjo. Kak sze zvë od compet. meszta, Radicsa, csi je escse v Jugoszláviji, do ga aretirali. Doszëmao sze pa sztalno nevë gde je.

— **Trgovszki dom** sze je v szoboto ödpro. Sztajaliscse doma je v bisem „Polgári kör“, hotel Dobrai.

— „Litania“ című mult heti „Szabadság“ cikkeskéje ügyesen lett összeállítva, csak egy hiba volt benne. A molnárokat kifejeztette belöle (reméljük nem önkaratulag?). Pedig oda kellene beszurni még: Legjobb üzlet a malom üzlet, mert a parasztot nem kell becsapni, annak szemelättára lehet vámolni. Pld. N. molnár kérði János segédét: János vettél-e vámo? — János: Egyszer már vettem. Molnár: Láttá a paraszt? — János: Nem.

Molnár: Akkor vegyél még egyszer, hadd lássa.

A többiek között ennek is ott kellene lenni, hogy teljes egyen a kép.

— **Kereskedelmi kör**, mely már a mult évben alakult meg, működését f. hó 9-én a Dobrai szálló volt „Polgári kör“ helyiségében megkezdte. Pártoló tagként beléphetnek a nem kereskedők is.

— **Eljegyzés**. Hahn Henrik bodóhegyi kereskedő eljegyezte Zselezen Mariskát Radófárol. (Minden külön értesítés helyett)

— **Személyi hir**. Gróf Szapary László M. Sobotai nagybirtokos feleségével e hó 8-án Zág-rábból birtokának megtekintése végett rövid időre M. Sobotába érkezett.

— **Tűz**. F. hó. 6-án D. Lendava hegyközségben az egyik vincelléház még eddig meg nem állapított okból kigyulladt. A tűz

a nagy szélben csakhamar tovább harapódzott úgy, hogy összesen hat vincelléház, részben hordó és szerszámokkal együtt a tűz martaléka lett. A kár meghaladja 200.000 Dinárt. Ez alkalommal érdekes eset történt. Miután a szél erősen dühöngött, dereglyével nem lehetett az égő zsupos tetőket bolygatni, mert a szél egész darab égő zsupokat ragadott magával, ami méginkább veszélyeztetné a körülötte lévő házakat. Ezt a helyes álláspontot védte Jóska nevű rendőr, amiért a hegyi lakosság megtámadta. Ha nem jön a csendőrség, talán agyon verik ott. Ugyáltszik érdemes valakivel jót tenni!?

— **Gazdát** cserélt a „Boros“ kávéház. A már csak „Boros“-nak nevezett kávéház gazdát cserélt s ezután „Velika Kavarna“ (nagy kávéház) a neve. Az új tulajdonosok, Meolic testvérek, a kávéházat, illetve berendezését átrenoválva, mult héten nyitották meg vezetésük alatt a kávéházat.

— **Románia és a magyar király-puccs**. A költségvetési bizottság tárgyalása alkalmával a néppárt egyik képviselőjének felszólására Benes külügyminiszter kijelentette, hogy nem igaz, az a vád mintha Románia magyarországi Károly-puccs alkalmával nem teljesítette volna kötelességét. Románia annak idején hadseregének nagyrészét mozgósította és minden kötelezettségének megfelelt.

— **Üldözik** a lázadó Sao Paulo cirkalót. Braziliában a Sao Paulo cirkáló legénysége tudvalevőleg megtagadta az engedelmességet és tisztjeit elűzte. Ezideig nem érkezett hír a cirkáló sorsáról, míg most a Daly Express Rio de Janeiróból azt a jelentést kapta, hogy a Minas Gereas cirkáló a fellázad hajó üldözésére indult.

— **Körvadászat**. Gróf Szapary László sekvestrált M. Sobotai birtokán f. hó 9-én tartott meg a rendes évi nagyvadászat. Terítékre összesen 231 db. nyul és 11 fogoly került.

— **Gyufa a gyerekek kezében**. Az utóbbi időben mind sürűbben frodulnak elő a gyerekek által okozta tüzek. Mindmégannyi esetben megállapítást nyert, hogy szülői gondatlanság és a tulbecézgetés az oka, hogy a gyermek kezébe nem való a gyufához jut, ami aztán a legnagyobb szerencsétlenség okozója lehet. Mult hét keddjén ismét egy ily eset fordult elő. Ugyanis Pertóci rakitsáni gazda kb. 80—90 keresztes szalmakazalját egy fiucska gyújtotta fel s csak rögtöni készenlétnek köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt.

— **Anyai gondatlanságból** — gyermek halál. Schreiner Johanna két éves Matild nevű kisleánya mult hó 22-én a ház meletti pocsolóba belefuladt. Gondatlanság miatt az anya ellen megindult az eljárás.

— **Nagyatádi Szabó István** magyarországi kisgazda vezér, több éven át képviselő és földmivelesügyi miniszter, mult héten birtokán agyvérzés következtében meghalt.

— **Az utódállamok bécsi konferenciáján** Magyarországnak még nem vesz részt. November 13-án az utódállamok delegátusai Bécsben ülnek össze konferenciára, amelyen több kérdést fognak megvitatni, elsősorban az alapok és más testületek vagyonának felosztását. Olyan vagyonokról van szó, melyekre nézve a békeszerződések nem rendelkeznek. Ezután a konferencia után egy másik konferenciát tartanak az utódállamok, amelyen Magyarország is részt fog venni.

— **Az angol rendőrség női detektívjei**. Az angol rendőrség már évek óta alkalmaz nőket detektívszolgálatra és a Home-Office Committee most kiadott jelentése szerint a női detektívek olyan jól töltik be szerepüket, hogy kíváncsok volna a számukat szaporítani. A londoni rendőrségnek jelenleg huszonegy női detektívje van, a vidékinek pedig összesen nyolcvanhat. Különösen akkor hasznosak a női detektívek, amikor egy-egy bűnügy központjában nők vannak és kényes titkok kikutatásáról van szó. Érdekes, hogy nem az iskolázott, hanem a kevésbé művelt nőkből válnak a legjobb detektívek.

Trítvo. Kereskedelem. Blágo — Áru.

LJULJANA: nov. 11.

100 kg.	Psenica—Buza	Din.	385—435
»	» Zito—Rozs	»	—375
»	» Ovesz—Zab	»	—340
»	» Kukorica	»	—385
»	» Proszó—Köles	»	—330
»	» Hajdina	»	—300
»	» Szenő—Széna	»	—75
»	» Graj—Bab csres.	»	—580
»	» zmësan—vegyes bab	»	—480
»	» Krumpli	»	—120
»	» Len. sz.—Lenmag	»	—690
»	» Det. sz.—Löherm.	»	—

BENKO: nov. 11.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Biköv.	Bika	8.	9.- 11.- 11.50
Telice	Üszö	8.	9.- 10.- 11.50
Krave	Tehén	5.—	6.- 8.- —
Teoci	Borju	13.—	15.—
Szvinyé—Sertës		19.—	21.—
Maszt l-a—Zsirl-a.		32.50	40.—
Zmöcsaj—Vaj		40.—	—
Spë—Szalona		30.	34.—
Belice—Tojás 1 drb.		2.50	—

Pënezi — Pënz

1 Dollár	= D.	68 50
100 Kor. Budapest	= »	0.0915
100 Kor. Bëcs	= »	984 1/2
1 Kor. Praga	= »	2.093
1 lira	= »	3.01 1/2
Zürichben 100 Din	=	7.50 sfrk.

Olvasd a

„Mörszka Krajínát“!

előtt zenei hangokat hallott. Hátha ez volna a titokzatos ösvény amely a valóság felé vinné, vagyis a titokzatos-ság birodalmába vezetne.

Végig sietett a fényesre csiszolt parketton, kiterítette az össze gyűrt levelet, a hangjegy felett, a hold teljes fényével világított a zongorára és Sándor egész pontosan kiolvashatta azt a hangjegy szakaszt, amely a levél alján volt írva, és gyakorlatlan ujjaival nehézkesen kereste a zongorán a hangokat. Soká eredménytelenül. Egy dühös morgást egy gunyos kacajt vélt hallani. Majd tisztán is érthetően hangzott keresztül a termen egy magas röptű, lassu méla dallam: Mintha a hullámok játéka volna amelyek először lassu alig hallható hangon, majd fekeveszetlen zagnak, míg hangjuk ismét elvész a part síkán heverő fővényben Sándor mohón kísérte a hangot: úgy rémlett neki, mitha az a halottas szobába szállt volna és onnan hangzott volna mind tüzebben át a kék falu hideg, üres terembe. — Semmi! Semmi jel! És újra kezdé verni a zongorát mind erősebben, mind erősebben. úgy, hogy a szokatlan éjjeli zajra a mely mint az orkán zugása hangzott által a nagy kastélyon, az összes személyzet felébredt. A hang irányába rohanó Sándor grófot már eszméletlenül elterülten találták a teremben a zongora előtt a földön fekvő, körülötte apróra

összeszaggatott papír darabkákká hevertek; sőt még össze szorult ujjai közt is szorongatott ilyeneket. A zongora hurjaiból pedig meg mindig zugva szállt egy accord. A belépők keresztet vetettek magukra a halottas szoba felé fordulva, majd urukat felszedték és ágyába fektették.

III.

Minden hiábavaló, kárbavesztett törekvés volt. Sándor gróf nem bírt többé a hangokra rátalálni, amikor hosszantartó súlyos idegbajából felgyógyult. Lelkéből minden, a multa vonatkozó emlék ki volt törölve. Mindenek előtt hálával tartozott öreg szolgájának, aki a papírdarabkákat összeszedve elégette. És így megszűnt a reménye is és hajlama is, hogy azt a bizonyos, titokzatos Gyulát valaha is feltalálhassa. A hangjegy szakasz kétségkívül egy nagy műnek töredéke volt és öö a szerző valószínűleg egy híres művész! Igen! az volt, annak kellett lennie. Egyfike volt azon démoni művész lelkeknek, akik gyakran oly romlásba vezető ballépésre kényszerítik a művészetük által meghódított, elbódított gyenge nőket. — Sándor grófnak bizonyára sikerült volna a relytélyes művészt megtalálni, ha a műtöredékből való hangjegyszakaszt szakembereknek megmutatja és a szerző kilétét keresi.

De mivel a hangjegy szakasz elégettetvén, nem maradt neki semmi más, mint az illető művész keresztnéve, és erre támaszkodva bármennyire kutatott és keresett, nem talált oly szerzőre vagy művészre, aki a titokzatos Gyula névnek lett volna a viselője. — Már rég nem a gyűlölet és bosszu vágy hajtotta őt, hogy a relytélyes idegen kilétét kifürkëssze. Egyedüli célja már csak az volt, hogy az eddig oly homályos titokra egyszer világosságot vethessen. A drága halott akinek képe tisztábban lebegett szemei előtt mint valaha, nem volt előtte többé egy elítélendő, közönséges, a csábítás ördöge által ballépésre hajtott bünözö. „Ö“ csak őt szerette, őt egyedül és senki mást. Mind az egész csak egy gonosz álom volt, amely úgy meggyötölte. Így gondolkozván Sándor gróf, szorosan markolt e gondolatba és mégis valami láthatatlan hatalom folyton hajtá, hogy az ügyre világosságot derítsen. Hasztalanul kutatott át minden sarkot, minden kis fiókokskát, szekrényt és dobozkát, hogy újból valami nyomra találjon. (Folytatjuk)

Z-haja vszako szredo — Napreplacilo za: 1 leto 47, po 24 frtuo 12 Din. Zvun SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din letno. Cena anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1-50 Din reklame 1— mali ogaszi 0-70 Din i davek. Pri vecskrat popuszt.

Rdokopiszi, ki sze ne szhranijo i ne vrnejo sze posilajo: Reditelsztvo i opravnistvo Morszka Krajina M A R K I S E V C I br. 20. — Postni csekovni racsun broj 12980. —

Keziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide kuldenndok: M. Krajina szerkesztoség v. kiadohivatal posta MURSKA SOBOTA. — Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden szerdán Előfizetési ára: 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Dinár. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár □ cm-ként: szövegközt és nyílttér 150, rendes 1—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

KÖZGAZDASÁG.

Földműveshitel.

Miután Jugoszlávia lakóságának zöme (75%) földművesből áll, joggal nevezhetjük földműves államnak. Mint ilyen, bár kisebb tételekben, államfenntartáshoz szükséges adója a földművesektől ered. Minden és mindenki tehát a földműves verejtékes munkájának gyümölcséből él, minden egyes támogatás abból a tőkéből ered, de a földműves részére támogatási alap sehol eddig nem létezik.

Narodna Banka (Nemzeti bank), mint régen az Osztrák-Magyar bank volt, állami bankot képez, mely természetes szintén a földműves adójából tartja fenn magát. Ez az intézet ad olcsó kamatu hiteleket (6%), sajnos azonban nem adhat kisgazdáknak direkt, kiknek pedig adni elsősorban kötelessége volna, ha arra rászorul, hanem csak bankoknak és nagy iparvállalatoknak, kik aztán azt a tőkét uszoraaként kamatoztatják a kölcsönre szorulókkal, illetve a vállalatlalt üzleti összeköttetésben állókkal.

Ismerünk bankokat kik a Narodna banka által nekik nyújtott 6%-os kamatu hitelüket a kereskedőknek 24—28%-ra, a megszorult kisgazdának pedig 30—34%-ra adják ki s ezt is csak protekció révén. Ismerünk viszont termény kereskedőt, ki jókora összeget élvez a 7%-os Narodna banka által nyújtott hitelből, de a szegény embernek vetőmagul kölcsönadott egy mázsa rozsért volt szive háromnegyed évi időtartamra (vetéstől aratásig) százharminc kilót követelni vissza. Tehát ez semmi más, mint a gazdák (adója) által támogatott gazdanyuzás.

Ha már mindez a gazdák adójából történik, kellene lenni kormányznak, vagy legalább is erős parlamenti frakciónak, ha az annyira hangoztatott kisgazda pártolás jelszava igaz volna, hogy az absurdum helyzetén segítsen. Ma amikor a kisgazda állatjának terményének nincs meg az arányos értéke, szemben az iparicikkal, ma amikor abból a kevés eladnivalójából is az állami és a kereskedő fölözi le a nagyobb hasznot: akkor az arra szoruló kisgazdával szembe az elenyésző támogatást olcsó kölcsön alakjában megtagadni nem volna szabad.

A nép között ma már kevés a pénz. A nagy adó, kereskedők nagy haszna, a nagy vám, mely a gazdát úgy a vételnél, mint az eladásnál egyaránt és egyedül őt terheli, a terményárak alacsony volta mindmegannyija a gazdát pénztelenné tette. Ha állatja elhul, ha a háza leég, ha dülledező épületét újraépíteni akarja, hová fordulhat kölcsönért. Ha szerencséje van, úgy a drága bank kamatu kölcsönt megkaphatja, amibe aztán bele is fulladhat.

Ezen csak úgy lehetne segíteni, ha az államnak a jövőben is teherbíró, adóképes kisgazdára szüksége van, s hisszük, hogy hatványozottai van és lesz szüksége, hogyha a parlament egy sürgös és odairányuló törvényt készítene, mely szerint minden garancia képes kisgazda investációs célokra olcsókamatu törlesztéses jelzálog kölcsönt kaphatna, ha arra tényleg szüksége lenne. Bár a „másodkéz” kölcsön magától értetődően valamivel drágább, de mint második megoldás mégis számításba jöhetne egy államilag subreencionált földműves bank vagy jelzálog bank létesítése is, hol a kisgazdák mégis hozzájuthatnák a nem uzsora kamatu kölcsönhöz.

Azt hisszük ilyen és hasonló törvények, melyek a kisgazdák javát némileg is szolgálnák s közvetve a kisipar és kereskedelem pango voltát is lendítenék, jobban lehetne népszerűsége szert tenni, mint a pártoskodás okozta folytonos kormány krízisekkel és a jól fizetett teltséggel.

A tej.

Irita Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobota. (Folytatás)

Csalási szándékból a tej friss voltának feltüntetésére konzerváló anyagokat tesznek a tejhez. A közönség tudja, hogy minden jó tej bizonyos idő múlva megsavanyodik. Tehát, ha a tej édes (nem savanyu) azt következtetik — joggal, — hogy az friss. Melegebb időben a rosszul, szakértelem nélkül, kezelt tej hamar, már a szállítás közben megsavanyodik és megalvad. Ezt akarják elkerülni fertőtlenítő szerekkel, alkáliakkal. Amde ezek a szerek az egészségre nem közömbösek, sőt gyomorhajosoknak, betegeknek veszélyesek. Az ilyen anyagok megakasztják a tej savanyodását, de elősegítik a peptonizáló, vajsavat termelő bacteriumok szaporodását és a tej rothadását. Meg kell tiltani a konzerváló szerek alkalmazását, mert ha a tejet tisztán kezeljük, azt legalább 30 óráig el lehet tartani konzerváló szerek nélkül is. Használni szokták a bórsavat, szalicilsavat, benzoetsavat, formalint, hidrogén szuperoxidot, formint, fluort, alkáliákat, kaluimbichromatot, stb.-t. A tej mindenféle szagot nagyon könnyen felvesz a környezetből különösen, ha a tej meleg. Világító gáz, hagyma, petroleum, naftalin, halszag a tejkamrákból kerül bele. Krezál, karbol, chlór, kreolin, rothadó magzatburkok szagát az istállóból felveszi pár perc alatt a tej. De a tőgyben levő tej is felveszi a szagot. Ezért kell az istállónak tisztának lenni. Pld. 12 tehénnek legelőre hajlaskor olyan helyen kellett elmenni, ahol egy feloszlásnak induló rothadó borjú feküdt.

(Folytatjuk.)

A munkások és munkaadók együttesen döntenek a munkaidő meghosszabbításáról. A szociálpolitikai minisztérium a munkások védelméről szóló törvény alapján, a kereskedelmi és iparügyi minisztériummal egyetértésben rendelettervezetet dolgozott ki az ipari üzemek és bányavállalatok munkaidejének meghosszabbításáról. A szabályzatnak, amely rövidesen életbe fog lépni, főbb rendelkezései a következők: A munkaidőt csak a munkások és munkaadók közös megegyezése alapján lehet meghosszabbítani. Az üzemekben a munkások száz munkásig 2, ezenfelül 3 bizalmiféfit választanak, titkos szavazás útján. Minden 16 éven felüli mu. kás részt vehet a szavazásban, amelynek eredményét a munkafelügyelőséggel közölni kell. A munkaidő meghosszabbításáról szóló megállapodást az ipartelegen a meghosszabbítás egész tartamára látható helyen ki kell függeszteni. A határozat legfeljebb három hónapig érvényes és ezután új szavazást kell

tartani. A határozat ellen a szociálpolitikai minisztériumhoz lehet fellebezni, azonban a minisztérium döntéséig a meghosszabbítás érvénybe lép.

A kisiparosok harca a hitelért. A beográdi iparösszvetkezetek vasárnap gyűlést tartottak, amelyen elkeseredett panaszok hangzottak el amiatt, hogy a Nemzeti Bank a kisiparosoknak nem nyújt hitelt. Elhatározták, hogy a jövőben az iparos-szövetkezetek szövetsége egységes szervként fog a Nemzeti Banktól hiteleket szerezni az iparosok részére.

Miliárdos fizetéseképtelenség a bécsi piacon. A Riemer és Orenstein-féle uri-, fiu- és gyermek ruhaárucég 1.6 milliárd osztrák korona passzívával fizetéseképtelenséget jelentett. A cég aktívái alig tesznek ki 600 milliót.

Cigeo po fál cêni!

Püconszke ciglence, zavolo ménkanya presztora, cigeo, steri de od dnesz mao nájkesznê do nôvoga leta odpelani, odávajo prôti gotovomi placili jezero cigla za zidanye po 550 Din., jezero pokrivátjega (Falc) po 1400 Din.

134—7

Sukno

kangarn in ševjot za moške in ženske obleke, ter vsakovrstno manufakturno blago za čudovito nizke cene razpošilja veletrgovina

M. Stermecki, Celje
št. 335. Slovenija.

Kdo se zaveže, da vrne v roku 8 dni ali plača Din 150— dobí čí veliko zbirko vzorcev (mustro). Ilustrovani cenik brezplačno! Trgovci engros' cene!

Előfizetések és hirdetések
„Morszka Krajina” felvételnek Erdőssy Barnabás papir és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.

148-2 ELADÓ

2 drb. Metzl gyártmányu 160x320 átmérőjű szimpla hengerek teljesen jó és üzemképes állapotban. Megtekinthető:

Jakisa István
hengerrovatkóló műhelyében
M. Sobota Cvetna-ul. 94

Figyeli és olvasd!

Megérkeztek a legújabb Őszi és Téli kalapmodelok, kalap ujdonságok!

A. KIRÁLY
kalap és divatru üzletébe M. Sobota. Megtekinthetők, minden vétel kényszer nélkül: — Ugyanott nagy választék: Harisnyák, férfi-szoknik, bluzok, kötények, illatszer piperecikkek és mindennemű rövidaru legolcsóbb be- 125—6 szerzési forrása. Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Fizess elő a **MŐRSZKA KRAJINA-ra**